

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

13. juni 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse — artikel 143 TEUF — en medlemsstats vanskeligheder med hensyn til sin betalingsbalance — finansiel støtte fra Den Europæiske Union — aftalememorandum indgået mellem Den Europæiske Union og den støttemodtagende medlemsstat — socialpolitik — ligebehandlingsprincippet — national lovgivning, der forbyder kumulering af offentlig alderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves hos en offentlig institution — forskelsbehandling mellem personer, hvis mandat tidsmæssigt er fastsat i forfatningen, og retsmedsmænd«

I sag C-258/14:

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Curtea de Apel Alba Iulia (appeldomstolen i Alba Iulia, Rumænien) ved afgørelse af 3. april 2014, indgået til Domstolen den 26. maj 2014, i sagen

Eugenia Florescu,

Ioan Poiană,

Cosmina Diaconu, i egenskab af arving efter Mircea Bădilă,

Anca Vidrighin, i egenskab af arving efter Mircea Bădilă,

Eugenia Elena Bădilă, i egenskab af arving efter Mircea Bădilă,

mod

Casa Județeană de Pensii Sibiu,

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale,

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale,

Statul român,

Ministerul Finanțelor Publice

har

* Processprog: rumænsk.

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, A. Tizzano, afdelingsformændene R. Silva de Lapuerta, J.L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal og E. Regan samt dommerne A. Rosas, A. Borg Barthet (refererende dommer), M. Safjan, D. Šváby og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: fuldmægtig V. Giacobbo-Peyronnel,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. oktober 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Eugenia Florescu og Ioan M. Poiană samt Cosmina Diaconu, Anca Vidrighin og Eugenia Elena Bădilă, i egenskab af arvinger efter Mircea Bădilă, ved avocat D. Târșia,
- Casa Județeană de Pensii Sibiu ved D. Aldea og I. Stan, som befuldmægtigede,
- den rumænske regering ved R.H. Radu, A. Wellman og M. Bejenar, som befuldmægtigede,
- den græske regering ved K. Georgiadis og S. Papaioannou, som befuldmægtigede,
- den ungarske regering ved M.Z. Fehér, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved J.-P. Keppenne, H. Krämer, I. Rogalski og L. Nicolae, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. december 2016,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6 TEU, artikel 110 TEUF, artikel 267 TEUF, artikel 17, 20, 21 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), det aftalememorandum mellem Det Europæiske Fællesskab og Rumænien, der blev undertegnet i Bukarest og i Bruxelles den 23. juni 2009 (herefter »aftalememorandummet«), retssikkerhedsprincippet, effektivitetsprincippet og ækvivalensprincippet samt artikel 2, stk. 2, litra b), i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT 2000, L 303, s. 16).
- 2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Eugenia Florescu og Ioan Poiană samt Cosmina Diaconu, Anca Vidrighin og Eugenia Elena Bădilă, i egenskab af arvinger efter Mircea Bădilă, og Casa Județeană de Pensii Sibiu (distriktskontoret for alderspensioner i Sibiu, Rumænien), Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (det nationale kontor for alderspensioner og andre socialsikringsrettigheder, Rumænien), Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (arbejds-, familie- og socialministeriet, Rumænien), Statul român (den rumænske stat) og Ministerul Finanțelor Publice (finansministeriet, Rumænien) vedrørende retten til alderspension.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning (EF) nr. 332/2002

- 3 Rådets forordning (EF) nr. 332/2002 af 18. februar 2002 om indførelse af en mekanisme for mellemfristet betalingsbalancestøtte til medlemsstaterne (EFT 2002, L 53, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 431/2009 af 18. maj 2009 (EUT 2009, L 128, s. 1) (herefter »forordning nr. 332/2002«), fastsætter de nærmere regler vedrørende den mekanisme for gensidig bistand, der er fastsat i artikel 143 TEUF.

- 4 Denne forordnings artikel 1 fastsættes:

»1. Der indføres en fællesskabsmekanisme for mellemfristet finansiel støtte, der giver mulighed for at yde lån til en eller flere medlemsstater, som har vanskeligheder eller alvorligt trues af vanskeligheder med hensyn til betalingsbalancens løbende poster eller kapitalposter. Kun medlemsstater, som ikke har vedtaget euroen, kan omfattes af denne fællesskabsmekanisme.

Den samlede hovedstol for de lån, der kan ydes medlemsstaterne i henhold til denne mekanisme, er begrænset til 50 mia. EUR.

2. Med henblik herpå er Kommissionen bemyndiget til på Det Europæiske Fællesskabs vegne i overensstemmelse med den afgørelse, som Rådet træffer i henhold til artikel 3 og efter høring af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, at optage lån på kapitalmarkederne eller i finansielle institutioner.«

- 5 Den nævnte forordnings artikel 3 bestemmer:

»1. Mekanismen for mellemfristet finansiel støtte kan bringes i anvendelse af Rådet på foranledning af:

- a) Kommissionen, som handler i henhold til traktatens artikel 119 og efter samråd med den medlemsstat, som ønsker at få adgang til en fællesskabsfinansiering
- b) en medlemsstat, som har vanskeligheder eller alvorligt trues af vanskeligheder med hensyn til betalingsbalancens løbende poster eller kapitalposter.

2. Den medlemsstat, der ønsker at få adgang til mellemfristet finansiel støtte, drøfter med Kommissionen en vurdering af sine finansieringsbehov og forelægger et udkast til genopretningsprogram for Kommissionen og Det Økonomiske og Finansielle Udvalg. Efter en undersøgelse af situationen i den pågældende medlemsstat og af det genopretningsprogram, som medlemsstaten forelægger til støtte for sin anmodning, træffer Rådet, i princippet under samme samling, afgørelse om:

- a) ydelse af et lån eller en passende finansieringsfacilitet, beløbets størrelse samt den gennemsnitlige løbetid
- b) de økonomisk-politiske betingelser, der knyttes til den mellemfristede finansielle støtte med henblik på at genskabe eller sikre en holdbar betalingsbalancesituation
- c) de vilkår, der knyttes til lånet eller finansieringsfaciliteten, som i princippet udbetales eller aktiveres successivt, idet frigørelsen af hver rate er betinget af, at der foretages en kontrol af de resultater, der er opnået i forbindelse med iværksættelsen af programmet i forhold til de fastsatte mål.«

6 Artikel 3a i forordning nr. 332/2002 bestemmer:

»Kommissionen og den pågældende medlemsstat indgår et aftalememorandum, der præciserer de betingelser, der er vedtaget af Rådet i henhold til artikel 3. Kommissionen fremsender aftalememorandummet til Europa-Parlamentet og Rådet.«

Beslutning 2009/458/EF og beslutning 2009/459/EF

7 I henhold til artikel 1 i Rådets beslutning 2009/458/EF af 6. maj 2009 om gensidig bistand til Rumænien (EUT 2009, L 150, s. 6) yder Unionen gensidig bistand til Rumænien i henhold til artikel 143 TEUF. I henhold til Rådets beslutning 2009/459/EF af 6. maj 2009 om mellemfristet finansiel bistand fra Fællesskabet til Rumænien (EUT 2009, L 150, s. 8) yder Den Europæiske Union Rumænien et mellemfristet lån på højst 5 mia. EUR.

8 Artikel 2, stk. 1 og 2, i beslutning 2009/459 har følgende ordlyd:

»1. Bistanden forvaltes af Kommissionen i overensstemmelse med Rumæniens tilsagn og Rådets henstillinger, bl.a. de landespecifikke henstillinger i sammenhæng med gennemførelsen af det nationale reformprogram og konvergensprogrammet.

2. Kommissionen aftaler med de rumænske myndigheder og efter at have hørt Det Økonomiske og Finansielle Udvalg de nærmere økonomisk-politiske vilkår, der er knyttet til den finansielle bistand, jf. artikel 3, stk. 5. Disse vilkår nedfældes i et aftalememorandum i overensstemmelse med de i stk. 1 omhandlede tilsagn og henstillinger. [...]«

9 Artikel 3, stk. 5, i beslutning 2009/459 har følgende ordlyd:

»Udbetalingen af hver yderligere rate sker på grundlag af en tilfredsstillende gennemførelse af den rumænske regerings nye økonomiske program, som skal optages i Rumæniens konvergensprogram, i det nationale reformprogram og navnlig i de nærmere økonomisk-politiske vilkår i aftalememorandummet. Disse omfatter bl.a. følgende:

- a) Der vedtages et klart fastlagt mellemfristet finanspolitisk program med det formål at reducere det offentlige underskud til ikke over traktatens referenceværdi på 3% af [bruttonationalproduktet (BNP)] i 2011.
- b) Der vedtages og gennemføres et ændret budget for 2009 (senest i andet kvartal af 2009) med henblik på at nå et offentligt underskud på højst 5,1% af BNP efter [Det europæiske national- og regionalregnskabssystem (ENS) 95].
- c) Den offentlige sektors lønudgifter nominelt set nedbringes sammenholdt med resultatet for 2008, ved at der gives afkald på de lønstigninger i den offentlige sektor (på i alt 5% i nominelle termer), som er planlagt til 2009 (eller ved at indføre tilsvarende yderligere nedskæringer i beskæftigelsen), og ved at nedskære antallet af ansatte i den offentlige sektor, herunder ved kun at erstatte én ud af hver syvende ansat, der fratræder.
- d) Der foretages yderligere nedskæringer i udgifterne til varer og tjenesteydelser og i tilskuddene til offentlige virksomheder.
- e) Budgetstyringen forbedres ved, at der vedtages og gennemføres en bindende mellemfristet finanspolitisk ramme, der sættes grænser for budgetrevisioner i årets løb, herunder finanspolitiske regler, og der nedsættes et finanspolitisk råd, som skal yde uvildig ekspertrådgivning.

- f) Det offentlige lønsystem reformeres ved bl.a. at ensrette og forenkle lønskalaerne og omlægge bonussystemet.
- g) Pensionssystemets centrale parametre reformeres i retning af, at pensioner indekseres efter udviklingen i forbrugerpriser snarere end lønudviklingen, pensionsalderen forhøjes gradvis ud over de allerede aftalte planer, især for kvinder, og pensionsbidrag indføres fra grupper af offentligt ansatte, der pt. er undtaget fra sådanne bidrag.

[...]«

Aftalememorandummet

- 10 I henhold til aftalememorandumets punkt 5, gøres udbetalingen af hver rate af den finansielle bistand, som Unionen yder Rumænien, betinget af, at der gøres tilfredsstillende fremskridt med gennemførelsen af den rumænske regerings økonomiske program. I aftalememorandumets punkt 5, litra a), foreskrives blandt de betingelser, der er knyttet til støtten, en »nedbringelse af den offentlige sektors lønudgifter«, mens det i punkt 5, litra b), fjerde afsnit, angives, at »med henblik på at sikre den langsigtede holdbarhed af de offentlige finanser skal pensionssystemets centrale parametre reformeres«.
- 11 Aftalememorandumets punkt 5, litra d), med overskriften »Strukturelle reformer« indeholder henstillinger med henblik på at forbedre den offentlige forvaltnings produktivitet og effektivitet, øge kvaliteten af den offentlige forvaltning inden for flere områder, herunder for så vidt angår beslutningsprocesser, ansvarsfordelingen mellem institutionerne, den interne organisering af centrale ministerier og anvendelsesområdet for og ansvarsforholdene forbundet med gennemførelsen og tilpasningen af personaleniveaut og forvaltningen af menneskelige ressourcer.

Direktiv 2000/78

- 12 I henhold til artikel 1 i direktiv 2000/78 er formålet med dette direktiv, med henblik på at gennemføre princippet om ligebehandling i medlemsstaterne, at fastlægge en generel ramme for bekæmpelsen af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.
- 13 Direktivets artikel 2, stk. 1 og 2, bestemmer:
 - »1. I dette direktiv betyder »princippet om ligebehandling«, at ingen må udsættes for nogen form for direkte eller indirekte forskelsbehandling af nogen af de i artikel 1 anførte grunde.
 - 2. I henhold til stk. 1:
 - a) foreligger der direkte forskelsbehandling, hvis en person af en eller flere af de i artikel 1 anførte grunde behandles ringere, end en anden i en tilsvarende situation bliver, er blevet eller ville blive behandlet
 - b) foreligger der indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer med en bestemt religion eller tro, et bestemt handicap, personer, som tilhører en bestemt aldersgruppe, eller personer med en bestemt seksuel orientering, særlig ufordelagtigt i forhold til andre personer, medmindre
 - i) den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige [...]

[...]«

Rumænsk ret

- 14 I henhold til artikel 83 i legea n° 303/2004 privind statutul judecătorilor și al procurorilor (lov nr. 303/2004 om statuten for dommere og anklagere) af 28. juni 2004 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 826, af 13.9.2005) var det udelukkende tilladt at kumulere funktionen som dommer og funktionen som universitetslærer. Det fremgik endvidere af denne lov, at pensionerede dommere og anklagere kunne kumulere deres alderspension med indtægter fra erhvervsmæssig beskæftigelse, uanset størrelsen af disse indtægter.
- 15 Legea n° 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional (lov nr. 329/2009 om omorganisering af visse myndigheder og offentlige institutioner, rationalisering af de offentlige udgifter, handelsstøtte og overholdelse af rammeaftaler med Europa-Kommissionen og Den Internationale Valutafond, *Monitorul Oficial al României* del I, nr. 761 af 9.11.2009) blev vedtaget den 5. november 2009.
- 16 Det fremgår af denne lovs artikel 2, at de ved denne lov indførte foranstaltninger, som er af ekstraordinær karakter, tilsigter at afbøde konsekvenserne af finanskrisen og opfylde forpligtelserne i medfør af aftalememorandummet og den standby-aftale, der er indgået mellem Rumænien, Kommissionen og Den Internationale Valutafond (IMF).
- 17 Den nævnte lov fastsatte bl.a. bestemmelse om nedsættelse af lønningerne, og denne foranstaltning blev anvendt i forbindelse med undervisningen på universiteterne. I henhold til samme lovs artikel 3 har de i henhold til aftalememorandummet vedtagne foranstaltninger til formål at overvinde finanskrisen. De består i at foretage en reduktion af personaleomkostningerne inden for den offentlige forvaltning gennem en nedsættelse af lønningerne og en omorganisering eller nedlæggelse af myndigheder eller offentlige institutioner i forbindelse med, at der sker en ny opdeling af disse myndigheder og institutioner ved overtagelse, fusion, spaltning eller personalenedskæringer.
- 18 Det er ifølge artikel 17-26 i lov nr. 329/2009 ikke tilladt at kumulere nettopension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget.
- 19 Den nævnte lovs artikel 18 bestemmer, at pensionister, der er omfattet af denne lovs artikel 17, skriftligt skal meddele, om de vælger enten at suspendere pensionsudbetalingerne i den periode, hvor de udøver beskæftigelsen, eller at bringe ansættelses- eller tjenesteforholdet eller virkningerne af udnævnelsesdokumentet til ophør, såfremt den oppebårne nettopension overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn. Endelig bestemmer artikel 20 i lov nr. 329/2009, at den manglende opfyldelse af forpligtelsen til at meddele valget inden for den fastsatte frist indebærer, at ansættelsesforholdet i henhold til den individuelle arbejdskontrakt eller udnævnelsesdokumentet samt tjenesteforholdet ophører automatisk.
- 20 Det fremgår af artikel 21 i legea n° 554/2004 contenciosului administrativ (lov nr. 554/2004 om forvaltningsretlige tvister) af 2. december 2004 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 1154, af 7.12.2004), at afsigelsen af en dom, der bliver endelig og retskraftig, og som er i strid med princippet om EU-rettens forrang, danner et yderligere grundlag for genoptagelse, ud over de i den civile retsplejelov fastsatte grundlag.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 21 Eugenia Florescu, Ioan Poiană og Mircea Bădilă var ansat som dommere. Efter deres ansættelse inden for retsvæsenet indgik de individuelle tidsubegrænsede ansættelseskontrakter vedrørende lærerstillinger ved Sibius juridiske fakultet, idet de fik adgang til disse stillinger gennem en udvælgelsesprøve. De udføvede således hvervet som dommer samtidigt med, at de underviste på universitetet.
- 22 I 2009 lod disse sagsøgere sig pensionere som dommere efter mere end 30 års tjeneste. Ved pensioneringen kunne de i henhold til lov nr. 303/2004 kumulere deres alderspension med indtægterne fra deres universitetsundervisning.
- 23 Efter vedtagelsen af lov nr. 329/2009, der fremover forbød en sådan kumulering, valgte Eugenia Florescu, Ioan Poiană og Mircea Bădilă at suspendere udbetalingen af deres pension fra og med den 1. januar 2010. Den 28. december 2009 besluttede distriktskontoret for alderspensioner i Sibiu som en konsekvens heraf at suspendere udbetalingen af disse pensioner.
- 24 Det fremgår af dom af 4. november 2009 afsagt af Curtea Constituțională (forfatningsdomstol, Rumænien), hvorved denne domstol fastslog, at lov nr. 329/2009 er i overensstemmelse med forfatningen, for så vidt som lovens artikel 17-26 ikke vedrører personer, hvis mandatperiode udtrykkeligt er fastsat i forfatningen, at personer, der bl.a. er indehavere af et lovgivende eller udøvende mandat, medlemmerne af Curtea de Conturi (revisionsret, Rumænien), af Curtea Constituțională (forfatningsdomstol, Rumænien), af Consiliul Superior al Magistraturii (Det øverste retsråd, Rumænien) og af Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol, Rumænien) ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forbuddet mod kumulering af alderspension og løn fra det offentlige.
- 25 Den 1. marts 2010 anlagde sagsøgerne i hovedsagen sag ved Tribunalul Sibiu (retten i første instans i Sibiu, Rumænien) med påstand om annulation af de afgørelser om at suspendere deres pensionsudbetalinger, som var blevet vedtaget i henhold til lov nr. 329/2009, og om, at sagsøgte i hovedsagen skulle tilpligtes at udbetale deres månedlige alderspensionsydelse at regne fra januar 2010. Til støtte for deres søgsmål gjorde de gældende, at artikel 17-26 i lov nr. 329/2009 vedrørende ordningen om kumulering af alderspension med arbejdsindkomst er i strid med EU-retten, navnlig bestemmelserne i EU-traktaten og chartret, uanset den omstændighed, at denne lov var blevet vedtaget med henblik på overholdelse af aftalememorandummet.
- 26 Dommen, der blev afsagt den 3. maj 2012, gav ikke sagsøgerne medhold. Den appel, der blev iværksat ved Curtea de Apel Alba Iulia, Secția pentru conflicte de muncă și asigurări sociale (appeldomstolen i Alba Iulia, afdelingen for sager om arbejdskonflikter og social sikring, Rumænien) blev forkastet ved dom af 9. november 2012.
- 27 Eugenia Florescu, Ioan Poiană og Mircea Bădilă iværksatte dernæst kassationsanke til prøvelse af denne dom for den forelæggende ret med påstand om, at den skulle ophæves i det hele, og at der skulle træffes ny afgørelse i det af dem anlagte søgsmål. Efter at Mircea Bădilă var afgået ved døden, indtrådte hans arvinger, dvs. Cosmina Diaconu, Anca Vidrighin og Eugenia Elena Bădilă, i hovedsagen. Til støtte for deres kassationsappel anmodede sagsøgerne i hovedsagen den forelæggende ret om at forelægge Domstolen en række præjudicielle spørgsmål.
- 28 Curtea de Apel Alba Iulia (appeldomstolen i Alba Iulia) har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Kan [aftalememorandummet] anses for at være en retsakt, en beslutning, en meddelelse osv., som ifølge Domstolens praksis (dom af 3.2.1976, Manghera m.fl., 59/75, EU:C:1976:14, og af 20.3.1997, Frankrig mod Kommissionen, C-57/95, EU:C:1997:164) har juridisk værdi og kan fortolkes af Domstolen?

- 2) I bekræftende fald, skal [aftalememorandummet] da fortolkes således, at [...] Kommissionen – med henblik på at afbøde konsekvenserne af finanskrisen gennem reduktion af personaleomkostningerne – lovligt må pålægge vedtagelsen af en national lov, som fratager en person retten til bidragspligtig pension, der er optjent gennem mere end 30 år, og som er fastlagt lovligt og oppebåret inden lovens indførelse, fordi personen oppebærer løn for en anden aktivitet udøvet i kraft af en anden arbejdskontrakt end den, ifølge hvilken personen er pensioneret?
- 3) Skal [aftalememorandummet] fortolkes således, at [...] Kommissionen – med henblik på at afbøde konsekvenserne af finanskrisen – lovligt må pålægge vedtagelsen af en national lov, hvorefter en person fuldstændigt og tidsubegrænset fratages retten til bidragspligtig pension, der er optjent gennem mere end 30 år, og som er fastlagt lovligt og oppebåret inden lovens indførelse, fordi personen oppebærer løn for en anden aktivitet udøvet i kraft af en anden arbejdskontrakt end den, ifølge hvilken personen er pensioneret?
- 4) Skal memorandummet in integrum, og især punkt 5, litra d), om omorganisering og forbedring af den offentlige forvaltnings effektivitet, fortolkes således, at [...] Kommissionen – med henblik på at afbøde konsekvenserne af finanskrisen – lovligt har pålagt vedtagelsen af en national lov, hvorefter pensionerede offentlige funktionærer ikke må kumulere [alders]pension med løn?
- 5) Kan [chartrets] artikel 17, 20, 21 og 47 [...], artikel 6 [TEU], artikel 110 [TEUF], retssikkerhedsprincippet som fastlagt i EU-retten og Den Europæiske Unions Domstols praksis fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse, såsom artikel 21, stk. 2, i lov nr. 554/2004, ifølge hvilken alene nationale retsafgørelser på forvaltningsrettens område kan genoptages i tilfælde af tilsidesættelse af princippet om EU-rettens forrang, hvorimod nationale retsafgørelser på andre områder (det civil-, straffe- og handelsretlige område) i tilfælde af [disse afgørelses] tilsidesættelse af samme princip om EU-rettens forrang ikke kan genoptages?
- 6) Er artikel 6 TEU til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, hvorefter udbetaling af pension til retsbedsmænd fastlagt på grundlag af deres indbetalinger gennem mere end 30 års ansættelse inden for retsvæsenet er betinget af ophøret af deres arbejdskontrakt som universitetslærer i jura?
- 7) Er artikel 6 TEU, [chartrets] artikel 17, stk. 1, [...] og Den Europæiske Unions Domstols praksis til hinder for bestemmelser, som fratager retsbedsmænd retten til pension, selv om denne pension er fastlagt på grundlag af indbetalinger gennem mere end 30 år, mens retsbedsmændene for deres aktivitet som universitetslærer særskilt har indbetalt og fortsat indbetaler til pension?
- 8) Er artikel 6 TEU, bestemmelserne i artikel 2, stk. 2, litra b), i direktiv 2000/78 [...] og Den Europæiske Unions Domstols praksis til hinder for en dom afsagt af forfatningsdomstolen i en medlemsstat, som – i forbindelse med vurdering af, om en lov er forenelig med forfatningen – fastslår, at alene personer udnævnt i kraft af et mandat har ret til at kumulere pension med løn, hvorimod denne ret ikke tilkendes retsbedsmænd, der således ikke må oppebære pension fastlagt på grundlag af individuelle indbetalinger gennem mere end 30 år, fordi de sidstnævnte har fortsat deres undervisningsaktivitet som universitetslærer i jura?
- 9) Er artikel 6 TEU og Den Europæiske Unions Domstols praksis til hinder for bestemmelser, hvorefter udbetaling af retsbedsmændenes pension fastlagt på grundlag af indbetalinger gennem mere end 30 år er tidsubegrænset betinget af ophøret som universitetslærer?
- 10) Er 6 TEU og Den Europæiske Unions Domstols praksis til hinder for bestemmelser, som påvirker den rimelige balance mellem beskyttelse af personers ejendom og det almene hensyn, idet kun en bestemt kategori af personer tvinges til at miste retten til retsbedsmændenes pension, fordi de er ansat som universitetslærere?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

- 29 Den forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om det aftalememorandum, som ønskes fortolket, skal anses for en retsakt udstedt af en af Unionens institutioner som omhandlet i artikel 267 TEUF, der kan undergives Domstolens fortolkning.
- 30 I overensstemmelse med fast retspraksis tillægger artikel 267 TEUF Domstolen en kompetence til uden undtagelse at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af retsakter fra Unionens institutioner (dom af 13.12.1989, Grimaldi, C-322/88, EU:C:1989:646, præmis 8, og af 11.5.2006, Friesland Coberco Dairy Foods, C-11/05, EU:C:2006:312, præmis 36).
- 31 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at aftalememorandummet blev indgået mellem Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, og Rumænien. Retsgrundlaget for dette memorandum er artikel 143 TEUF, der tillægger Unionen kompetence til at yde gensidig bistand til en medlemsstat, der ikke har euroen som valuta, og som har vanskeligheder eller alvorligt trues af vanskeligheder med hensyn til sin betalingsbalance. I henhold til denne artikel retter Kommissionen på visse betingelser henstilling til Rådet om gensidig bistandsydelse og passende former herfor. Det tilkommer Rådet at træffe afgørelse om ydelse af gensidig bistand og fastlægge vilkårene for og den nærmere udformning af denne bistand gennem udstedelse af direktiver eller vedtagelse af afgørelser.
- 32 Forordning nr. 332/2002 fastsætter de nærmere regler vedrørende den mekanisme for gensidig bistand, der er fastsat i artikel 143 TEUF. Forordningens artikel 1, stk. 2, bestemmer, at Kommissionen er bemyndiget til på Unionens vegne i overensstemmelse med den afgørelse, som Rådet træffer i henhold til artikel 3 og efter høring af Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, at optage lån på kapitalmarkederne eller i finansielle institutioner.
- 33 Det fremgår af artikel 3a, første punktum, i forordning nr. 332/2002, at Kommissionen og den pågældende medlemsstat indgår et aftalememorandum, der præciserer de betingelser, der er vedtaget af Rådet i henhold til samme forordnings artikel 3. Det aftalememorandum, som blev indgået mellem Unionen og Rumænien, og som den forelæggende ret ønsker en fortolkning af i den foreliggende sag, blev vedtaget i medført af denne procedure, og Rådet vedtog efterfølgende to beslutninger, nemlig beslutning 2009/458 om gensidig bistand til Rumænien i henhold til artikel 143 TEUF og beslutning 2009/459, hvorefter der ydes denne medlemsstat et mellemfristet lån på højst 5 mia. EUR, og hvis artikel 2, stk. 2, bestemmer, at de nærmere økonomisk-politiske vilkår, der er knyttet til Unionens finansielle bistand, nedfældes i et aftalememorandum.
- 34 Som anført af generaladvokaten i punkt 52 i forslaget til afgørelse er aftalememorandummet konkretiseringen af en forpligtelse, der består mellem Unionen og en medlemsstat, vedrørende et økonomisk program, som er forhandlet mellem disse parter, og hvorved denne medlemsstat forpligter sig til at overholde på forhånd fastsatte økonomiske mål for at kunne modtage finansiell bistand fra Unionen under forudsætning af, at den overholder denne forpligtelse.
- 35 Aftalememorandummet udgør i egenskab af en retsakt med hjemmel i de EU-retlige bestemmelser, der er nævnt i denne doms præmis 31-33, og som er indgået af bl.a. Unionen, repræsenteret ved Kommissionen, en retsakt udstedt af en af Unionens institutioner som omhandlet i artikel 267, litra b), TEUF.
- 36 Henset til det foregående skal det første spørgsmål besvares med, at aftalememorandummet skal anses for en retsakt udstedt af en af Unionens institutioner som omhandlet i artikel 267 TEUF, der kan fortolkes af Domstolen.

Om det andet til det fjerde spørgsmål

- 37 Den forelæggende ret ønsker med det andet til det fjerde spørgsmål, som skal behandles samlet, oplyst, om aftalememorandummet skal fortolkes således, at det pålægger vedtagelsen af en national lov som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget.
- 38 Som fremhævet i forbindelse med besvarelsen af det første spørgsmål udgør aftalememorandummet en konkretisering af en forpligtelse mellem Unionen og en medlemsstat vedrørende et økonomisk program, som giver medlemsstaten mulighed for at blive omfattet af en sådan mekanisme for mellemfristet betalingsbalancestøtte til medlemsstaterne som den, der er foreskrevet i artikel 143 TEUF og præciseret ved forordning nr. 332/2002. Det indeholder en række krav til den økonomiske politik, som skal overholdes, for at der kan ydes finansiel støtte, og som blev fastlagt ved fælles aftale mellem Kommissionen og de rumænske myndigheder i henhold til bestemmelserne i beslutning 2009/459.
- 39 Det fremgår i denne forbindelse af memorandumets punkt 5, at betaling af hver rate sker på betingelse af, at den rumænske regering på tilfredsstillende vis gennemfører det økonomiske program. For hver rate er der fastsat specifikke – budgetmæssige eller kvalitative – kriterier for den økonomiske politik, som er præciseret i bilag I til det nævnte memorandum, og som Rumænien skal opfylde inden for rammerne af de i programmet fastsatte mål, dvs. budgetstramning, finanspolitik, pengepolitik, regulering af den finansielle sektor og endelig strukturelle reformer. Det tilkommer de rumænske myndigheder inden for rammerne af de ovenfor nævnte kriterier at gennemføre konkrete økonomiske løsninger, som giver dem mulighed for at opfylde disse mål og overholde den tidsplan, der blev lagt sammen med Unionens institutioner.
- 40 Det fremgår endvidere af memorandumets punkt 5, litra b), fjerde afsnit, at alderspensionssystemet skal ændres gennem foranstaltninger som bl.a. udsættelse af pensionsalderen eller indeksering af størrelsen af disse pensioner i den offentlige sektor i forhold til forbrugerpriserne.
- 41 Når dette er sagt indeholder aftalememorandummet, som er bindende, ikke nogen specifikke bestemmelser med krav om vedtagelse af den i hovedsagen omhandlede lovgivning.
- 42 Henset til det ovenstående skal det andet til det fjerde spørgsmål besvares med, at aftalememorandummet skal fortolkes således, at det ikke pålægger vedtagelse af en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget.

Om det sjette, det syvende, det niende og det tiende spørgsmål

- 43 Den forelæggende ret ønsker med det sjette, det syvende, det niende og det tiende spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 6 TEU og chartrets artikel 17 skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger et vist niveau.
- 44 Hertil bemærkes, at chartrets anvendelsesområde for så vidt angår medlemsstaternes virke er defineret i chartrets artikel 51, stk. 1, hvorefter chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten (dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 17).

- 45 I det foreliggende tilfælde blev lov nr. 329/2009 »om omorganisering af visse myndigheder og offentlige institutioner, rationalisering af de offentlige udgifter, handelsstøtte og overholdelse af rammeaftaler med [Kommissionen] og [IMF]« ifølge den forelæggende ret vedtaget for at sikre opfyldelsen af det tilsagn, som Rumænien havde afgivet over for Unionen, og som fremgår af aftalememorandummet. I henhold til lovens artikel 2 sigter de ved loven indførte foranstaltninger bl.a. mod at »opfylde forpligtelserne i medfør af det aftalememorandum, der er indgået mellem Det Europæiske Fællesskab og Rumænien«.
- 46 Blandt de betingelser, der er fastsat i aftalememorandummet for, at der kan ydes finansielle støtte, er der i punkt 5, litra a), opstillet krav om, at der skal foretages en nedskæring i antallet af offentligt ansatte, og i samme punkts litra b), fjerde afsnit, opstilles krav om, at pensionssystemets centrale parametre skal reformeres for på lang sigt at forbedre de offentlige finanser.
- 47 Det må derfor konstateres, at det i hovedsagen omhandlede forbud mod kumulering, som forfølger de i foregående præmis nævnte to mål samtidigt, har til formål at opfylde de tilsagn, som Rumænien har afgivet i aftalememorandummet, og som udgør en del af EU-retten.
- 48 Det er korrekt, at aftalememorandummet overlader Rumænien et vist råderum til at beslutte, hvilke foranstaltninger der bedst kan sikre overholdelsen af de nævnte tilsagn. Når en medlemsstat vedtager foranstaltninger inden for rammerne af den skønsmæssige beføjelse, den er tillagt ved en EU-retsakt, skal medlemsstaten imidlertid anses for at gennemføre EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 21.12.2011, N.S. m.fl., C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 65-68). Endvidere er de mål, som er fastsat i artikel 3, stk. 5, i beslutning 2009/459 og i aftalememorandummet tilstrækkeligt detaljerede og præcise til, at det kan fastslås, at kumulationsforbuddet i lov nr. 329/2009 har til formål at gennemføre dette memorandum og denne beslutning og dermed EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1. Følgelig finder sidstnævnte anvendelse på tvisten i hovedsagen.
- 49 Under disse omstændigheder skal det undersøges, om chartrets artikel 17, og navnlig dens stk. 1, er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede. Med henblik på at fastlægge rækkevidden af den grundlæggende ejendomsret, skal der i lyset af chartrets artikel 52, stk. 3, tages hensyn til artikel 1 i tillægsprotokol nr. 1 til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, hvor denne ret er fastslået (jf. i denne retning dom af 3.9.2008, Kadi og Al Barakaat International Foundation mod Rådet og Kommissionen, C-402/05 P og C-415/05 P, EU:C:2008:461, præmis 356).
- 50 Når en lovgivning foreskriver automatisk udbetaling af en social ydelse, afføder den en formueinteresse, der, for de personer, der opfylder dens betingelser, henhører under anvendelsesområdet for artikel 1 i tillægsprotokol nr. 1 til denne konvention (Menneskerettighedsdomstolen, 7.7.2011, Stummer mod Østrig, CE:ECHR:2011:0707JUD003745202, § 82). De rettigheder, som følger af betalingen af bidrag til en social sikringsordning, udgør dermed formuerettigheder med henblik på denne artikel (Menneskerettighedsdomstolen, 12.10.2004, Kjartan Ásmundsson mod Island, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, § 39). Den ejendomsret, som er fastsat i den nævnte artikel, kan imidlertid ikke fortolkes således, at den giver ret til at modtage en pension af en bestemt størrelse (Menneskerettighedsdomstolen, 12.10.2004, Kjartan Ásmundsson mod Island, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, § 39).
- 51 Hvad angår chartrets artikel 17 fremgår det af Domstolens faste praksis, at den ejendomsret, som sikres ved denne artikel, ikke er af absolut karakter, og at udøvelsen heraf kan være genstand for restriktioner, der er begrundet i formål af almen interesse, som Unionen forfølger (jf. i denne retning dom af 20.9.2016, Ledra Advertising m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).

- 52 I hovedsagen indebærer den omhandlede nationale foranstaltning ganske vist ikke, at personer, der befinder sig i den situation, som sagsøgerne i hovedsagen befinder sig i, slet og ret fratages retten til pension, idet de pågældende fortsat kan få udbetalt deres alderspension, såfremt de afstår fra samtidigt at udøve lønnet erhvervsmæssig beskæftigelse ved en offentlig institution. En sådan foranstaltning begrænser imidlertid de pågældende personers mulighed for at anvende og drage fordel af retten til pension, eftersom den medfører, at pensionsudbetalingen suspenderes, når de har valgt at udøve en sådan beskæftigelse.
- 53 I denne henseende bemærkes, at chartrets artikel 52, stk. 1, bestemmer, at enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved dette charter, skal være fastlagt i lovgivningen og skal respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold. Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kan der kun indføres begrænsninger i udøvelsen af disse rettigheder og friheder, såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder.
- 54 Det skal således afgøres, om den begrænsning af ejendomsretten, som følger af forbuddet i lov nr. 329/2009 mod at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i en offentlig institution, respekterer ejendomsrettens væsentligste indhold, om den opfylder et mål af almen interesse, og om den er nødvendighed med henblik herpå.
- 55 Det skal i denne forbindelse indledningsvis bemærkes, at lov nr. 329/2009, således som det fremgår af ordlyden af denne lovs artikel 2, har en ekstraordinær karakter og sigter på at være en midlertidig foranstaltning. Den rejser endvidere ikke tvivl om selve princippet om retten til pension, men begrænser anvendelsen heraf til visse klart definerede og afgrænsede tilfælde, nemlig de tilfælde, hvor pension kumuleres med beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, og hvor størrelsen af pensionen overstiger et vist niveau. Lov nr. 329/2009 respekterer således det væsentligste indhold af den ejendomsret, som sagsøgerne i hovedsagen har til de pågældende pensioner, således som anført af generaladvokaten i punkt 83 i forslaget til afgørelse.
- 56 Det skal dernæst bemærkes, at lov nr. 329/2009 har til formål at rationalisere de offentlige udgifter i en usædvanlig situation med en global finansiell og økonomisk krise (Menneskerettighedsdomstolen, 20.3.2012, Ionel Panlife mod Rumænien, CE:ECHR:2012:0320DEC001390211, § 21). Hvad navnlig angår den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning har den både til formål at opfylde det mål om nedbringelse af de offentlige lønudgifter i den offentlige sektor og det mål om en reform af pensionssystemet, som blev fastlagt i beslutning 2009/459 og i aftalememorandummet med henblik på at mindske de vanskeligheder med hensyn til betalingsbalancen, som førte til, at Rumænien ønskede og opnåede finansiell støtte fra Unionen. Sådanne mål udgør mål af almen interesse.
- 57 Hvad angår egnetheden og nødvendigheden af den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning skal det bemærkes, at medlemsstaterne, henset til den konkrete økonomiske sammenhæng, råder over en vid skønsmargen, når de træffer afgørelser vedrørende økonomiske anliggender, og at de har de bedste forudsætninger for at fastsætte, hvilke foranstaltninger der kan opfylde det tilstræbte mål.
- 58 Endvidere pålægger lov nr. 329/2009 ikke de personer, som berøres af forbuddet mod at kumulere en alderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves hos en offentlig institution, en uforholdsmæssig og urimelig byrde, idet de for det første kun skal vælge mellem enten at få udbetalt deres alderspension eller at få udbetalt disse indtægter, når størrelsen af deres pension overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget, og for det andet til enhver tid kan vælge at bringe deres arbejdsforhold til ophør og på ny modtage deres alderspension således som anført af generaladvokaten i punkt 86 i forslaget til afgørelse.
- 59 Den i hovedsagen omhandlede lovgivning er dermed egnet til og nødvendig for at sikre virkeliggørelsen af det almene formål, den forfølger.

- 60 Henset til det ovenstående skal det sjette, det syvende, det niende og det tiende spørgsmål besvares med, at artikel 6 TEU og chartrets artikel 17, stk. 1, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger et vist niveau.

Om det ottende spørgsmål

- 61 Med det ottende spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 2, litra b), i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en fortolkning af en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det heri omhandlede forbud mod at kumulere nettoalderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt størrelsen af denne pension overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget, finder anvendelse på retsmedsmænd, men ikke på personer udnævnt i kraft af et mandat, der er fastsat i den nationale forfatning.
- 62 Det skal bemærkes, at Domstolen allerede har haft lejlighed til at udtale sig om et tilsvarende spørgsmål i den sag, der gav anledning til dom af 21. maj 2015, SCMD (C-262/14, ikke trykt i Sml., EU:C:2015:336), som vedrørte fortolkningen af artikel 2, stk. 2, og artikel 3, stk. 1, i direktiv 2000/78 i lyset af samme bestemmelser i lov nr. 329/2009.
- 63 I denne doms præmis 29 fastslog Domstolen, at for så vidt som det i direktiv 2000/78 fastsatte ligebehandlingsprincip i overensstemmelse med direktivets artikel 2, stk. 1, sigter på at bekæmpe alle former for forskelsbehandling, der er baseret på en af de grunde, der er udtømmende opregnet i direktivets artikel 1, vedrører nævnte direktiv ikke forskelsbehandling på grundlag af faggruppe eller arbejdssted.
- 64 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret ikke henvist til nogen af de grunde, der er opregnet i nævnte artikel 1, og har i sine spørgsmål begrænset sig til at henvise til en forskelsbehandling mellem retsmedsmænd og personer udnævnt i kraft af et mandat, der er fastsat i den rumænske forfatning.
- 65 Derfor er en situation som den i hovedsagen omhandlede ikke omfattet af de generelle rammebestemmelser, der er fastsat i artikel 2, stk. 2, i direktiv 2000/78 med henblik på at bekæmpe visse former for forskelsbehandling (jf. dom af 21.5.2015, SCMD, C-262/14, ikke trykt i Sml., EU:C:2015:336, præmis 31).
- 66 Henset til det ovenstående skal det ottende spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 2, litra b), i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse på fortolkningen af en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det heri omhandlede forbud mod at kumulere nettoalderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt størrelsen af denne pension overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget, finder anvendelse på retsmedsmænd, men ikke på personer udnævnt i kraft af et mandat, der er fastsat i den nationale forfatning.

Om det femte spørgsmål

- 67 Med det femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om EU-retten, og navnlig ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det kun er retsafgørelser, der har retskraft, og som er afsagt på forvaltningsrettens område, der kan være genstand for genoptagelse i tilfælde af tilsidesættelse af princippet om EU-rettens forrang.

68 Henset til besvarelsen af de andre spørgsmål er det uforholdt at besvare dette spørgsmål.

Sagsomkostninger

69 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) **Aftalememorandummet mellem Det Europæiske Fællesskab og Rumænien, undertegnet i Bukarest og i Bruxelles den 23. juni 2009, skal anses for en retsakt udstedt af en af Den Europæiske Unions institutioner som omhandlet i artikel 267 TEUF, der kan fortolkes af Domstolen.**
- 2) **Aftalememorandummet mellem Det Europæiske Fællesskab og Rumænien, undertegnet i Bukarest og i Bruxelles den 23. juni 2009, skal fortolkes således, at det ikke pålægger vedtagelse af en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget.**
- 3) **Artikel 6 TEU og artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt at kumulere nettoalderspension i den offentlige sektor med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt pensionen overstiger et vist niveau.**
- 4) **Artikel 2, stk. 2, litra b), i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse på fortolkningen af en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter det heri omhandlede forbud mod at kumulere nettoalderspension med indtægter fra beskæftigelse, der udøves i offentlige institutioner, såfremt størrelsen af denne pension overstiger den gennemsnitlige nationale bruttoløn, der har dannet grundlag for opstillingen af statens socialsikringsbudget, finder anvendelse på retsbedsmænd, men ikke på personer udnævnt i kraft af et mandat, der er fastsat i den nationale forfatning.**

Underskrifter